

 Norsk Kennel Klub
NORSKE HUNDEORGANISASJON

Avlsarbeid på hund i dagens samfunn – helhetstanke og balanse i sentrum

Seminar NMBU campus Ås
Kristin Wear Prestrud
Veterinær fagsjef, leder NKKs helseavdeling

Norsk Kennel Klub

- » NKK er hundeeiernes organisasjon
- » Består av raseklubber, forbund og hundeklubber
- » En frivillig organisasjon
- » Frivillig å være medlem
- » Frivillig å følge raseklubbene
- MEN
- » Minimumskrav for registrering
- » Etske grunnregler
- » God oppdretterskikk

- » Raseansvaret er delegert til hver raseklubb
- » Kontinuerlig kompetanseheving
- » NKK trer støttende til med råd

Norsk Kennel Klub

Hva er utfordringene?

- » Rasebegrepet – små populasjoner
 - Kontinuerlig arbeid for å sikre at kryssing av nær beslektede raser/varianter skal være tillatt
- » Arvelige sykdommer, ekstreme eksteriørtrekk som truer helse/velferd/funksjon
- » Måleverktøy
- » Indeks/avlsverdi – en pedagogisk utfordring
- » Privateide hunder og personlige preferanser
- » En frivillig organisasjon kan i begrenset grad være «politi»

15.05.2017

Rasene

more awesome pictures at THEMATAPICTURE.COM

Norsk Kennel Klub
NORSKE HUNDEORGANISASJON

Helleristning fra Fossum, Tanum, Bohuslän dateret til ca. år 1000 f.Kr. www.verasir.dk

Hvorfor "Menneskets beste venn"?

- » Seleksjon for samarbeidsevner og sosiale evner
- » Fins det noen annen art som er like tilpasset et liv med mennesket?
 - Like sosial mot mennesker?
 - Med det samme grunnleggende ønsket om menneskelig selskap?
 - En del hunder foretrekker menneskelig selskap framfor selskap av andre hunder
 - Ekstrem grad av domestisering
 - Helt spesielle evner – mestre i å tolke menneskelige sosiale signaler og i kommunikasjon mellom arter
 - Familiemedlemmer

Norsk Kennel Klub

Hundetyper

- » Jakthunder –
 - Støvere og ulike former for drivende hunder
 - Stående fuglehunder
 - Støtende fuglehunder
 - Apporterende hunder
 - Terriere og andre rotte- og hihunder
 - Mynder
- » Buskapsghunder
 - Gjeterghunder
 - Vokterghunder
- » Polarghunder
- » Selskapsghunder

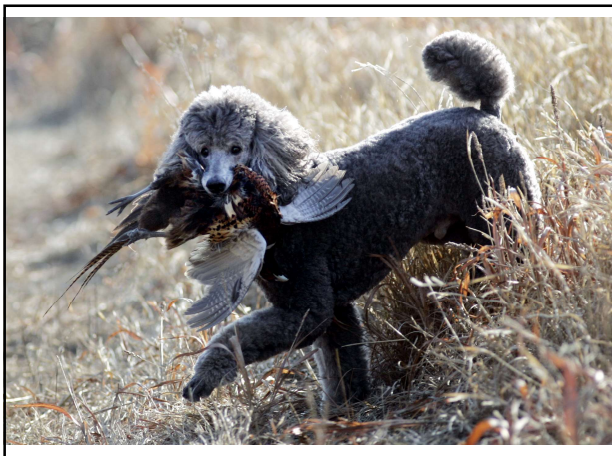
7

Hvordan ble hunderasene til?

- » Behov for forutsigbare egenskaper
- » Hunder var opprinnelig gruppert ut fra funksjon/bruksområde
- » Molosserghunder for krigstjeneste og vakt
- » Mynder for jakt
- » Spissghunder for jakt
- » Andre typer jakthunder
- » Buskapsvokternde hunder
- » Gjeterghunder
- » Med rasebegrepet kom et økende behov for at alle individene innen rasen hadde likst mulig egenskaper
 - Atferd/funksjon
 - Utseende
 - Forutsigbarhet

10.05.2017

Norsk Kennel Klub

«Ensretting»

- » «Raseghunder er så innavlede!!»
- » Er de det?
- » Ja?
- » Men det betyr ikke at det er vanlig med far/datter, helsøskenparinger osv i dag (selv om det skjer)
- » Individene i en rase er ofte relativt like, også genetisk
- » Hvordan får man individene likst mulig?
- » Ofte er rasestandarden/idealgghunden skapt med utgangspunkt i et eller noen få fremragende individ(er)
- » Ikke uvanlig med utstrakt paring av nære slektninger i rasedannelsen
- » Ikke uvanlig med høyt genetisk slektskap innad i rasepopulasjonene
- » «Vellykkede» raser (liten variasjon i type/atferd) kan ha lite å gå på hvis man trenger å avle seg bort fra et problem

10.05.2017

Norsk Kennel Klub

Matadoravl – "Popular Sire Syndrome"

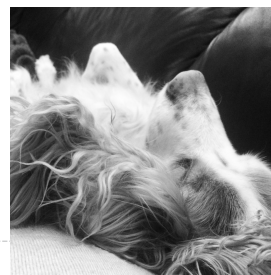
- » En ghund får for mange avkom i forhold til rasens størrelse
- » For liten genetisk variasjon i rasen – innavlsproblemer på sikt
- » "Alle" vil ha et avkom etter stjerna ☺
- » Trenger ikke være noe problem i første generasjon – hannghunden er god og får mange gode avkom
- » Neste generasjon(er): masse halvsøsken og søskenbarn, vanskelig å finne avlspartnere, høyt slektskap
- » En konsekvens av for sterk seleksjon – for få (hann-)dyr i avl
- » En konsekvens av at ghundeavl skjer i regi av privatpersoner
- » Botemiddel: kompetanseheving (og restriksjoner i noen tilfeller)
- » Noen raseklubber legger opp til for sterk seleksjon – råd og veiledning

Foto: Ingrid Hemming

Norsk Kennel Klub

Hvordan holdes ghund i Norge i dag?

- » I familiene/husholdningene
- » Noen få driver noe større – «anlegg»
- » Ghundene er familiemedlemmer
- » Valper beholdes eller selges – valget faller ved ca 8 ukers alder
- » For mange raser skjer grunnsleksjon allerede da
- » Personlige preferanser for typer og raser
- » Ulike krav til stell, mosjon og trening
- » Særdeles ulike avlsmål og –krav for ulike raser

10.05.2017

Elsker mennesker det ekstreme og sjeldne?

15.05.2017

Hvordan velger vi rase?

15.05.2017

Norsk Kennel Klub

15.05.2017

Norsk Kennel Klub

Hvordan avles hund i Norge i dag?

- » I familiene/husholdningene
- » Noen få driver noe større – «anlegg»
- » Familiemedlemmer
- » Valper beholdes eller selges – valget faller ved ca 8 ukers alder
- » En viss seleksjon allerede da – ut fra hvem som kjøper de ulike valpene
- » Seleksjon ut fra ulike kriterier
- » Ulike avlsmål
- » Privateide hunder
- » Skaperglede
- » Prestisje?
- » Ofte tette bånd til voksne dyr og valper

15.05.2017

Kompetanseheving = bærebjelken

- » Kompetanseheving gjennom
 - Kurs, seminarer
 - Skrevne artikler
 - Individuell veiledning
 - mm

- » Framfor strenge restriksjoner
- » HUSK
- » Det er frivillig å være med i NKK-systemet
- » For sterk styring og liten egenfrihet (under ansvar!) kan føre til at oppdrettere forlater organisert hundeavl = «tapt» for alle våre tiltak!

15.05.2017

Norsk Kennel Klub

Etiske grunnregler

- » Stiller minimumskrav
- » Grunnregler er regler som må følges – kan få disiplinærreaksjoner dersom de brytes
- » Avlsstrategi
- » Mange raser har krav til foreldredyr for registrering av valper
- » Raseklubbene har sine egne krav og anbefalinger

15.05.2017

Norsk Kennel Klub

RAS

- » Rasespesifikke avlsstrategier
- » Alle raser der det drives avl i Norge skal ha RAS
- » Frivillige organisasjoner/klubber bærer ofte preg av skiftende styrer mm
- » RAS representerer kontinuiteten i avlsarbeidet
- » Beskriver populasjonen
- » Skisserer utfordringer i rasen, strategi og verktøy (avlsregler/krav)
- » Langsiktig tankegang

15.05.2017

Regler og strategier er vel og bra...

- » ...MEN hva kan vi egentlig måle?
- » Bruks-, jakt- og eksteriørmeritter?
- » Er disse gode avlsverktøy?
- » Screeningundersøkelser: undersøker et stort antall individer uavhengig av symptomer (eksempel HD- og AD-røntgen, øyelysning mfl)
- » Lett målbare data for avlsdyr og avkom
- » To (?) utfordringer:
 - Ta tilstrekkelig hensyn til slektninger
 - ➔ indekser/avlsverdier
 - Men HVA med alle egenskapene vi ikke kan måle like effektivt?

15.05.2017

Norsk Kennel Klub

En hund er en helhet

- » Meritter fra prøver/annet
- » Screeningresultater helse
- » Klinisk helse – funksjonelt frisk?
- » Mentalitet
- » Status hos slekta
- » Mindre framgang for enkeltegenskaper for å ha mulighet til å ta hensyn til mange egenskaper
 - Mange egenskaper er viktige!
- » Tenke kombinasjon like mye som seleksjon – målet er friskt og velfungerende avkom!
- » Hund til nytte og glede ☺

15.05.2017

Spørsmål?

